

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Za povzdigo naše živinoreje.

V torek 17. t. m. se je vršilo v Ljubljani važno zborovanje. Prišli so zastopniki živinorejskih zadrug in drugi veščaki iz raznih krajev naše dežele, da se zedinijo v tem, kako bi se zanaprej zboljšavala domača živinoreja. Dvajset let je tega, kar smo dobili zakon za povzdigo reje goveje živine. Živinoreja je v tem času v marsičem napredovala, vendar bi se bilo lahko več doseglo kakor se je v dolgih dvajsetih letih. Glavna krivda nezadostnim uspehom tiči mej drugim tudi v tem, da se je vse križem licenciralo. Licencirali so se slabi biki, licencirali so se pa tudi biki takih plemen, ki ne spadajo v deželo. Vsled tega se je živina v najbližjih krajih preveč mešala. Na Dolenjskem so se licencirali plemenjaki domačega, murbodenskega, pincgavskega, simodolskega plemena, sploh vse, kar je prišlo pred oči, samo da je bilo količkaj kazne vnanjosti.

Zadnji čas je bil, da se napravi temu mešanju konec in da se dopuščajo le taki biki, ki so prikladni enobarvnemu domačemu plemenu. Zborovalci so bili vsi za to, da se pospešuje živinoreja po gotovem načrtu in da se v ta namen razdeli dežela v plemenske okraje. V vsakem plemenskem ozemlju naj se licencirajo le biki one pasme, ki je za dotično ozemlje določena. Na Dolenjskem se imajo zaradi tega licencirati le biki enobarvnih planinskih plemen.

Druga važna predloga je bila ta, da se vpelje po sodnih okrajih redno premovanje živine. Premovanje je v zadnjih letih čisto prenehalo, pa tudi prej se je vršilo tako poredkoma, da je med živinorejci od enega premovanja do drugega prenehalo vsako zanimanje za take prireditve. Ker redna premovanja največ pripomorejo, da se vzdržuje med živinorejci zanimanje in zmisel za rejo boljše in lepše živine, za odbiranje plemene živine itd., zato je toplo pozdraviti, da namerava deželni odbor premovanje na novo vpeljati in sicer tako, da se bodo vršila v posameznih sodnih okrajih vsako tretje leto.

Zakon za povzdigo reje goveje živine se ima v nekaterih točkah popolniti, junčevina zvišati. Pri občinskih odborih se imajo izvoliti posebni živinorejski odseki, ki imajo v prvi vrsti skrbeti za povzdigo živinoreje v občini, za nabavo potrebnih plemenjakov itd. Odobril se je pa tudi predlog, da se ima državna in deželna podpora za plemenske biki dajati v prvi vrsti živinorejskim zadrugam. Sploh se je naglašalo, da je treba v združevanju živinorejcev iskati potrebne pomoči, da se tudi pri nas povzdigne živinoreja sčasoma na tisto stopinjo, na kateri jo nahajamo danes po drugih naprednih deželah. —r—

Kaj manjka našim travnikom.

Med travniki pri nas in po planinskih deželah je velika razlika. Pri nas je ruša bolj redka in nizka. Namesto dobrih zelišč najdemo radi dosti mahu. Po planinskih deželah je ruša bolj polna in gosta, bolj visoka in bogata raznih sočnih zelišč. Iz naših travnikov odseva pomanjkanje potrebnega živeža, dočim se razodeva po planinskih deželah bujna rodovitost. Naravno je, da dajejo naši travniki zaradi tega bolj slabe košnje. Po planinskih deželah imajo dosti travniščine in bogate košnje, pri nas je pa ravno narobe. Malo imamo travnikov in še ti ne dajejo dobrih košenj.

Glavni vzrok, da so naši travniki manj rodovitni, je slabo in pomanjkljivo gnojenje. Našim travnikom manjka gnoja! Kar pridelamo hlevskega gnoja, ga zvozimo na njive, tako da ga za travnike nič ne ostaja. Ni čuda po tem, da so naši travniki bolj pusti in mahoviti kakor v planinskih krajih. Po teh krajih je malo njiv ali jih pa sploh ni. Ves gnoj se izpelje na travnike, hlevski gnoj in gnojnice, ki vsled tega bogato rodé. Pri nas smo začeli v zadnjih letih pomagati z umetnimi gnojili. Uspeh je ugoden, a bi bil še lepši, ako bi travnikom privoščili tudi nekoliko hlevskega gnoja ali gnojnice. Koliko dobrega bi se dalo doseči z gnojnico, ako bi jo tako skrbno nabirali kakor delajo živinorejci po planinskih deželah! Kako močno bi se to poznalo pri živini in na travnikih! Izvrsten je pa tudi hlevski gnoj na travnikih. Hlevski gnoj zaleze med rušo in bogati zemljo na črni prsti. Zaradi tega učinkuje tudi po več let. Pri nas ga trosimo sem in tja jeseni, planinci ga trosijo tudi v zgodnji spomladi. Če je dosti droban, ga puste sploh obležati. Če je pa debel, ga pograbi o prvi priliki, ko ga dež izpere. Nekaj drobiža ostane zmeraj še v ruši. Ako bi bilo mogoče, nekaj gnoja porabiti za travnike, bi bila taka gnojitev najcenejša in posebno dobra za naše izstradane travnike. S primernim menjavanjem umetnih gnojil in hlevskega gnoja in gnojnice bi se dala tudi pri nas travniška ruša močno izboljšati.

Za nas se skrbno gnojenje travnikov toliko nujneje priporoča, ker imamo malo travnikov. Z dobrim gnojenjem bi se zboljšale košnje, z njimi živinoreja in z njo vred pa rodovitost naše zemlje.

Zato pa skrbimo, da dobé tudi naši travniki sem in tja kaj hlevskega gnoja in gnojnice. —r—

Potreba društva za gojenje rib na Dolenjskem.

(Konec.)

In kako je pa z množino rib dandanes po Dolenjskem? Veliko slabše kakor je bilo nekdaj, ker so se ribniki opustili, in ker Krka in druge vode, osobito na tej strani Gorjancev, nikakor niso več tako bogate rib, kakor so bile nekdaj. Da je temu v resnici tako, dokazuje nam novomeški ribji trg. Plemenita riba,

kakor: postrv, lipan, sulec, mènèk, ščuka je jako redka prikazen na tem trgu. Zato je pa tudi cena ribam tako visoka, da si jih more privoščiti le petični človek. Kar se je dobilo pred štiriindvajsetimi leti še za 60 krajcarjev, torej za 1 K 20 h kilogram, stane danes 2 K 40 h, pa tudi več. Da, še celo najbolj navadne ribe, kakor: klini, plattice, mrene so vsled majhne ponudbe zelo drage, in jim je cena neverjetno poskočila. Pred 24. leti se je dobilo lepega težkega klina ali platico za en groš, to je za današnjih 10 vinarjev, danes stane taka riba 30 do 40 vinarjev, pa še jih ni kdove kako lahko dobiti.

Ribe se bodo pa gotovo še podražile, ako se ne bo za povzdigo riboreje ničesar storilo, kajti prebivalstvo narašča od dne do dne, in bo še hitrejše naraščalo, ko se zgrade nameravane dolenske železnice. Za povzdigo riboreje, za pomnožitev rib, pa razen ene same meni poznate, vse hvale vredne izjeme, — pa nihče ničesar ne stori. Izjema, ki jo imam tu v mislih je gospod Jožef Bergmann, lekarnar v Novem mestu. Ta gospod je že več let zakupnik ribolova v Težkem potoku pri Novem mestu. Ta ribič je ponavljaje poizkusil zopet zarediti rake v Težkem potoku, kjer so popolnoma izumrli, kar se mu pa žalibog ni posrečilo; voda je gotovo še okužena. On je pa v tej vodi tudi ribjo zalego že večkrat jako pomnožil in sicer s tem, da je izpustil v vodo mlade postrvice. Ta poizkus se mu je pa docela posrečil tako, da imamo prav v bližini Novega mesta kaj fine postrvi na razpolago, le po zaslugi prej imenovanega gospoda.

S tem pa seveda še ni odločnemu in velikemu nedostajanju plemenitejših rib na Dolenjskem pomagano, da, niti za Novo mesto ne. Zato je pričela neka tukajšnja tvrdka (gospoda brata Kobe), ki večinoma trguje z delikatesami, uvažati morske ribe. V zimskem času to seveda že gre, mi Novomeščani moramo biti za tako podjetnost pač hvaležni, ali v poletnem času bo pa tudi ta vir usahnil. Sicer so pa morske ribe že v Trstu tako drage, da ima le malokdo zadosti dobre zobe za nje že tam, kaj pa šele pri nas na Dolenjskem! — V tem članku navedene okoliščine pač dovolj prepričevalno govore, kako potrebno je, in sicer za metropolo Dolenjske, za Novo mesto posebno društvo za riborejo, ki mu bo smoter, vzgajati v ribnikih ribjo zalego, osobito krapjo, in jo potem oddajati v Krko in druge vode. Brez težav in stroškov seveda ne pojde, toda Dolenjci velimo: „Za zmeniti se je!“ Pisatelj teh vrstic trdno upa, da se bomo v kratkem o stvari res zmenili. Te vrstice naj veljajo za prvi začetek, za sprožitev ideje.

Dostavek: Glasilo slov. lovskega društva „Lovec“ v 4. št. 1910 objavlja zgornji članek, s katerim se uredništvo Dol. Novic popolnoma strinja želeč, da se i za to panogo narodnega gospodarstva kaj primerne ukrene.

Politični pregled.

V državnem zboru posvetovanja le počasi napredujejo. Dasi vsi sprevidijo potrebo poslovnikove spremembe, vendar se ne morejo zjediniti. V tej zmedi je dr. Šusteršič predlagal, naj se izvoli poseben referent, ki naj v 14. dneh izdela ves nov poslovnik, kar je obveljalo. Sicer je zdaj malo skupnih sej, deluje se le v odsekih, kjer pa poslanci le predolgo govore in tako se zavlakujejo potrebne stvari. V proračunskem odseku se je govorilo o ljudskem štetju, slovanski poslanci zahtevajo, naj se upiše narodnost po maternem jeziku ne pa občevalni jezik, a Nemci se potegujejo za dosedanji občevalni jezik. — Notranji minister napoveduje reformo pri političnih uradih, da se bo hitreje poslovalo. — Zbornica je razpravljala o vladni predlogi, da se iz veteranskih društev osnuje c. kr. avstr. kor dosluženi vojakov, ki bi smeli nositi orožje ter v potrebi opravljali straže po mestih.

Za vojno mornarico bo zahtevala skupna vlada veliko vsoto, ki se bo razdelila na več let. Po preteku 20. let bi se vsaka ladja zamenila z novo.

V hrvatskem saboru je bila sprejeta nova volilna postava, ki bo številno volilcev sicer zelo zvišala, a vladnega upliva nanje pa ne omejila.

Na Ogrskem se vrše številni volilni shodi, na katerih so si Košutovci in Justovci v laseh. Streljalo se je z revolverji in ranilo več oseb, enega kmeta so orožniki zabodli. Kaj bo še le o pravih volitvah?

V Bosni so se dne 18. maja začele volitve v deželni zbor. Volijo tri verstva vsako zase. Vseh volilcev je: pravoslavnih 173.127; moslimskih 137.364; katoliških pa 88.928. Najbolj enotno so v III. kuriji volili Srbi. Tudi Mohamedani so bili dokaj

edini. A katoličani so se razcepili v dve struji: Hrvatska kat. Udruga in narodna zajednica. V slednjo se je zatepel že liberalni pojav, ki bo katoliški stvari v Herceg-Bosni gotovo na kvar. Dozdaj sta izvoljena od kat. Udruge dva poslanca — eden je posvečeni škof dr. Šarić; od Narodne zajednice pa je izvoljenih 5 poslancev, za to stranko so se baje odločili tudi oo. frančiškani. II. kurija je volila 23. in I. 25. maja. Tako bo do prihoda cesarjevega deželni zbor že sestavljen. — Cesar se je vkljub visoki starosti odločil, da obiše svojo novo deželo Herceg-Bosno, kamor že 500 let ni prišel noben vladar. Bošnjaki se tega obiska zelo veselijo. Cesar se odpelje iz Budimpešte v nedeljo 29. maja, se vozi skozi Doboj, Zenico, Visoko v Sarajevo, kamor dospe 30. maja po tretji uri pop. Ostane tri dni, sprejme zastopstva, ogleda trdnjave, pelje se v toplice Ilidže k virom Bosne, kjer se mu pokaže kmečka poroka s plesom „Kolo“. Dne 3. junija o poludne dospe v Mostar, ob 6:30 zvečer se odpelje nazaj in vrne na Dunaj. — Spremistvo cesarjevo je sestavljeno iz skupnega ministerstva in obeh ministerskih predsednikov. Čudno je, da so prezrli hrvatskega bana. Mažari že vedo, zakaj? — Mnogo oseb bo cesar odlikoval.

Albanska vstaja se po turških poročilih bliža koncu, ker so bili Albanci na več krajih premagani in razoroženi. Vkljub temu pa ista poročila trdijo, da se še zmir tija pošiljajo vojaki in jih je pri Djakovu, Trenici, Prizrenu po 17 do 20.000.

S Krete se poroča, da narodna skupščina ne pripusti ustopa moslimom. Prebivalstvo soglaša s priklopljenjem Krete Grški. Turške vojne ladije v kratkem odplovejo v Arhipel blizu Krete.

Na Portugalskem so prišli na sled velikim poneverjenjem. Samo pri zemljiškem kreditnem zavodu, ki je pod vladno kontrolo, je izginilo okrog 16 milijonov frankov.

V Londonu se je dne 20. maja vršil pogreb kralja Eduvarda z velikanskim sijajem. Za red je skrbelo 35.000 vojakov in policija. Za krsto, katero je vozilo 8 konj, je jahal novi kralj Jurij mej nemškim cesarjem Viljemom in angleškim vojvodom. Na to je jezdilo še 7 kraljev in razni zastopniki vladarjev, našega cesarja je namestoval nadvojvoda Fran Ferdinand. Potem so se vozile kraljice. Vlade skoro iz vsega sveta so poslale svoje zastopnike. Gledalcev je bilo nešteto; ponesrečilo se je nad 2000 oseb.

Argentina, republika v južni Ameriki, praznuje stoletnico svoje osvoboditve iz španske oblasti. Razne vlade so poslale svoje ladje k tej slavnosti. A da ondi ni vse gladko, priča dejstvo, ker so v Buenos Airesu priprli nad tisoč anarhistov.

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Ob albanski in grški deželi.

(Dalje.)

Ob jutru smo bili nekoliko oddaljeni od južnega konca jonskega otoka Zante (nhl. Zakyntos). Solnce je ravno vzhajalo nad grško Morejo za arkadskimi gorami. Morje je popolnoma mirno; včerašnji bolniki zdravi, vse je pri najboljši volji. Žal, da nam je bližnjo grško zemljo nekoliko zakrival meglen zastor, da nismo mogli imeti natančnih obrisov, vendar smo mogli spoznati, da je zemlja sploh precej krasu podobna, opustošena — znamenje nekdane turške vlade. Pluli smo prav blizu celine imajoč na desni od včera j zjutraj nepregledno morje, na katerem se je v daljavi parkrat prikazal parobrod. Hiteli smo mimo treh prstov, katere moli proti jugu v morje grški Peloponez ali Moreja. Pozdravili smo konec družega prsta nos Matapan, najbolj južno točko evropske celine ter pri tretjem otok Cerigo, nekdaj Kitero, kjer se je v poganskih časih posebno častila boginja Afrodit ali Venera.

Grška, domovina junakov in državnikov, pesnikov in pisateljev, Grška, učiteljica izobraženih narodov, kako lepo sem se te mislil — in kako lepa si tudi res bila nekdaj! A stoletja ti je gospodaril Turek, pa te opustošil! Videti je pač več selišč po gričih — zlasti pa po doljinah, ki morajo biti pač še rodovitne, ali splošni vtis ni vesel. Če bi pisal za dijake, bi hotel še marsikaj omeniti, kar mi je polnilo misli ter vzbujalo čustva, ko sem se spominjal toliko in toliko dogodkov, ki so se vršili na tej znameniti zemlji od najstarejših časov do sedanjih dob, od nadarjenih in pridnih starih Grkov, ki so dali podlago današnji

omiki, pa do sedanjih njihovih malih potomcev in lenih Turkov — ali za brave Dol. Novic bi bilo večinoma malo zanimivo, zato hitimo dalje proti Aziji.

Pluli smo proti otoku Kreti, ali kakor se dandanes navadno zove, Kandiji. Nebo se je jelo oblačiti, dež je padal, tema je nastajala — in bližali smo se kraju, kjer se je par tednov prej ponesrečil Lloydov parobrod „Imperatrix“. Izgubljen je bil sam ter je tudi nekaj zvestih naših mornarjev potegnil seboj v morski grob. Ni čudo, da je nas novince jel napadati neki strah pred nočjo. Noč črna, da komaj vidiš roko pred seboj, krmar, mlad 25 do 28 let star častnik, dež lije, nastane naj še vihar, pa nas požre kretska morje v svojem brezdnju! — Priporočil sem se božji previdnosti in svojemu angelu varuhu tako goreče, kakor morda poprej še nikoli ne v svojem življenju. Da, na morju se moli!

Vendar je šlo vse srečno. Viharja ni bilo. Dež je zjutraj le še proti zahodu nekoliko naletaval; vzhod je bil jasen. Veličastno je priplulo solnce iz egejskega morja ter obsvetilo v daljavi jugozapadno od nas visoke gore. Bil je, tako se mi je zdelo, severovzhodni del Krete; proti severu pa je štrlel visoko iz morja skalnat otok Unija. Tu se nam je javil ljubeznjiv in krasen prizor, kakoršnega doslej še nisem videl in ga morda ne bom gledal nikdar več. V vsej svoji krasoti vzhajajoče solnce meče svoje žarke na mirno gladino morskno, da se žari v lesku vseh barv, ravno za parobrodom pa se veličastno vzpenjata dve mavrici, katerih svetleja se določno odsvita v morju. Res prizor, da si krasnejega najbujnejša domišljija ne more naslikati. O Bog, kako krasen si v stvarjeni naravi, kakošen moraš biti še le v svojem bistvu! — Živo sem mislil v teh nekako svečanih trenutkih na očaka Noeta, ko je stopil iz barke. Zdelo se mi je, da tudi nam govori ta krasni obok po noči, ki nas je nekako strašila: mir vam bodi! Ne bojte se, vsaj se bližate krajem, katere je posvetil knez miru. Tudi morje vam bo dalo mir.

Opoldne smo dospeli do otokov Sarija in Karpatos (Kerpe), v katic dveh urah pa smo zagledali večji otok Rod, ki je znan iz grške zgodovine pa tudi iz pesmi „Bor z drakonom“, ki jo je zložil nemški pesnik Schiller. Le škoda, da hitimo dalje. Kako rad bi stopil na znameniti otok, ki je nosil v starih časih znani velikanski „kolos“ v čast solnčnemu bogu. (Dalje pride.)

Dopisi.

Ljubljana. — „Slovenska Straža“. Voditelji vseslovenske ljudske stranke iz vseh naših dežel so sklicali na 11. maj v Ljubljano shod, da se ustanovi novo društvo „Slovenska Straža“. Kakor čitatelj „Dol. Novic“ bo morda zmajal z glavo rekoč: čemu še novo društvo, ko jih imamo na Slovenskem že veliko število? Potrebo tudi tega društva naj pojasnijo nastopne vrstice.

Od vseh strani, posebno pa iz obmejnih pokrajin so prihiteli rodoljubi v središče. Po sv. maši v frančiškanski cerkvi se je napolnila dvorana v Unionu. Načelnik V. L. S. dr. Šušteršič otvori zborovanje povdarjajoč, da hočemo delovati na temelju ideje verske in patrijotične za obrambo slovenske narodnosti. Dokaj so že sovragi odtrgali slovenske zemlje, a kar je še imamo, to hočemo varovati in braniti do zadnjega moža. — Za predsednika nasvetuje voditelja koroških Slovencev poslanca Grafenauerja, kateri burno pozdravljen omenja, da ne rabimo veliko besed, ampak kažimo delo v dejanju. Za podpredsednike so pozvani: župnik Ražun iz Št. Jakoba v Rožu, župan Thaler iz Št. Ilje, dr. Breceļ kot zastopnik goriških, kaplan Čok pa tržaških obmejnih Slovencev.

Na to poroča urednik Štefe o pripravljalnem delu za „Slovensko Stražo“. Zakaj smo jo ustanovili? Prvzročili so jo slovenski liberalci, ker naša stranka noče in ne more zatajiti starih idealov slovenskih, katere so oni zavrgli in sploh niso hoteli skupno delovati za narodno obrambo češ: „da s klerikalci nikdar skupno ne nastopajo“. Pač pa radi prevzemajo od klerikalcev nabrane denarje in društva in narodne domove, katere so večinoma ustanovili naši somišljeniki, oziroma narodnjaki starega krova. Tako so nestrpni liberalci ugonobili že prejšnjo „Stražo“. Skupnost je bila še v „Družbi sv. Cirila in Metoda“. A novostrujarji tudi te niso marali. Naj se torej doslovno navede odstavek tajnikovega poročila, iz katerega je razvidno razmerje mej katoliško-narodnimi in liberalnimi sotrudniki glede na Družbo sv. Cirila in Metoda.

„Pri znameniti skupščini „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Boh. Bistrici so liberalci na vedno silnejše naskoke nemštva na slovensko zemljo odgovorili s tem, — da so naše somišljenike

pometali iz odbora „Družbe sv. Cirila in Metoda“. (Klici: Sram jih bilo!) Po tem predrznem protinarodnem atentatu je bilo v naših krogih še mnogo nejasnosti o poti, katero naj po tem dogodku nastopimo. Kdor pozna liberalce, je vedel takoj, da so naše somišljenike vrgli iz odbora zato, ker hočejo tudi „Družbo sv. Cirila in Metoda“ izkoristiti v svoje strankarske namene (Tako je!), kajti drugače se takega koraka vendar tolmačiti ne da. Precej časa je bilo treba, da so vsi naši somišljeniki prišli do tega prepričanja, ki ga utemeljujejo dejanja. Ali so liberalci ponudili doslej sploh kak kompromis za „Družbo sv. Cirila in Metoda“, ali niso hoteli, da največja slovenska stranka slepo gre za njimi, ki jo v svojem „Braniku“ lažljivo napadajo in ji pri vsaki priliki kažejo svoje strankarsko kopito?! Liberalci so postali tako ošabni, da nam nočejo že več peska metati v oči, ampak nam mečejo že skale. In ob tem se lahko vzdrami sleherni naš somišljenik! (Veselost.)

Mi pa se ob mrzlem duhu liberalne nestrpnosti, ki je že toliko lepega oparil in umoril po slovenskih poljanah, ne bomo dali umrtviti, ne izključevati od narodnega dela. Liberalno nestrpnost bomo pustili ob strani, pa s svojimi silami, oprti na najširše plasti ljudstva, odkritosrčni med seboj, bomo storili za narodno probujo, za narodno vzgojo, za narodovo ohranitev več, kakor bi storili v družbi onih, katere spremlja na zunaj hinavščina, na znotraj pa zaničevanje vsega, kar je nam in narodu sveto. — (Živahno odobravanje.) — Preveč pa bomo imeli pri tem svojega dela, da bi mogli ali hoteli kakorkoli nasprotovati zavodom „Družbe sv. Cirila in Metoda“ (Dobroklici). Mi stojimo na stališču: Niste nas hoteli med seboj, naše somišljenike ste vrgli iz družbe, zato vzdržite te zavode sami, mi bomo našli dovolj drugega dela za ohranitev naroda na najskečajnejših pozicijah, saj je le predobro znano, kako površno je bilo narodno-obrambno delo „Družbe sv. Cirila in Metoda“, ki ni mogla skrbeti za ono mladino, ki je zapuščala slovenski govoreč njene šole, potem pa šla s trebuhom za kruhom v tujino ter se ondi nam izgubljala v tujstvu ali pa v socialni demokraciji. Dolžnost liberalcev je sedaj, ko so nas ošabno vrgli iz „Družbe sv. Cirila in Metoda“, kar največ prispevati za to družbo, naša pa je, kar največ delati, se žrtvovati za „Slovensko Stražo“ in če končno rešimo vsi skupaj kolikor mogoče Slovencev, bo to nas najbolj veselilo. (Živahno odobravanje.) Čehi se bore za svoj obstoj v devetih narodno-obrambnih društvi, zakaj bi se Slovenci ne borili v dveh?!“ (Dalje pride.)

Dunaj. — Dne 13. maja je bil na tukajšnjem vseučilišču promoviran za doktorja prava g. J. Adlešič, kateri je rodом Belokranjec iz Adlešič. Novi g. doktor je dobro znan svojim rojakom po izobraževalnem delu. Bil je posebno marljivo delaven član slovenske Dijaške zveze. Iskreno čestitamo!

Iz Šent Jerneja. — Položili smo 10. maja t. l. blagega g. Josipa Tavčar, tukajšnjega posestnika, v črno zemljo. Bil je šele 56 let star ter je dolgo časa bolehal. Zdravil se je v raznih krajih, pa ni vse nič pomagalo. Poprej je imel posestvo rajncega Josipa Zagorca, bivšega deželnega poslanca, v oskrbovanju, ker je bil priženil njegovo hčer. Radi preobširnega posestva je zelo dobro gostilno in nekaj lepega posestva prodal ter kupil hišo, v kateri je pošta. Tukaj je lepo mirno živel s svojo ljubeznjivo gospo ter prav vzgledno obdeloval v vinogradih, na polju in vrtu. Poleg tega pa je kupčeval s tavoleti izpod Gorjancev. Bil je predsednik dvornih upravičencev (Hofsteterjev), srenjski svetovalec in predsednik „Ciril Metodove družbe“. Na praznik Vnebohoda ga je mrtvoud zadel, v nedeľjo na to je umrl. Kako je bil priljubljen ne le doma, tudi v drugih krajih, je bilo videti na dan pogreba. Od vseh strani so ljudje poslali vence in prišli k pogrebu. Poleg odličnjakov smo videli šolsko mladino z učiteljstvom, tri požarne brambe in mnogo prijateljev ter znancev. — Mile žalostinke so segle pogrebem v srce, ki vsi želé rajnemu, kar so izražale pesmice.

Domače novice.

Visoka obiska. Dne 20. t. m. je njegova ekscelencija presvitli gospod nadškof Edvard Gaston Pöttich grof Pettenegg obiskal Novo mesto ter si ogledal kapiteljsko in frančiškansko cerkev in obiskal mil. g. prošta. — C. kr. dvorni svetnik pri dež. vlad. grof Chorinsky se je dné 17. t. m. z večernim vlakom pripeljal v Novo mesto in skozi tri dni nadzoroval c. kr. okrajno glavarstvo. Obiskal je gg. načelnike c. kr. uradov, g. župana in člane tukajšnjega kolegijatnega kapitelja. Ogledal si je tudi obe bolnici. Dne 18.

t. m. popoldne je čas do uradnih ur porabil tako, da se je z g. proštom peljal v Prečino ter si ogledal novo farno cerkev in novo šolo. Dne 20. t. m. se je z večernim vlakom vrnil v Ljubljano.

(Posvečenje nove župne cerkve v Prečini.) Prevzvišeni gospod knezoškof Anton Bonaventura Jeglič bo posvetil na čast sv. Antona Pad. novo župno cerkev v Prečini v ponedeljek dne 13. junija t. l. Začetek ob 8. uri. Po sv. opravi posvečenja bo prevzvišeni g. knezoškof delil zakrament sv. birme. — Častilci mogočnega priprošnjika sv. Antona pridite od blizu in daleč k tej nenavadni lepi slovesnosti!

Županom občine Šmihel-Stopiče je bil včeraj zopet izvoljen gosp. Jos. Zurec, posestnik v Kandiji.

Odlika. Naš rojak č. g. Janko Barle, arhivar nadbiskupske knjižnice v Zagrebu, je imenovan častnim prislednikom nadbiskupskega duh. stola.

Imenovanje. Dolenjski rojak, č. g. Ivan Globelnic, župnik v Polniku, je dobil župnijo Št. Vid pri Vipavi.

Prekrasen kip lurske matere Božje je g. prošt preskrbel in bo sezidal v spomin petdesetletnice lurske Matere Božje — l. 1908 — lepo kapelico. S tem bo vstregel želji svojih faranov.

Premenba posestva. Hišico ranjke Amalije Hočevar z vrtnikom pri cerkvenih stopnicah je kupil na dražbi g. prošt za kapiteljsko cerkev.

Fotograf R. Dolenc se preseli s 1. junijem iz Kandije v Novo mesto v nekdanjo Vertačičevo hišo, Tesarska ulica zraven glavnega trga.

Gasilno društvo v Št. Petru pri Novem mestu vabi na veselico s srečolovom in šaljiyo. pošto v nedeljo dne 5. junija v gostilni pri Jož. Bojanc-u v Št. Petru. Prosi se za prostovoljne darove, ki se za pokritje stroškov za gasilni dom hvaležno sprejemajo. K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor gasiln. društva. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. Pri veselici bode svirala novomeška godba.

Knezoškofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano otvori v septembru že VI. gimn. razred. Sprejemljejo se dijaki mej 5. in 15. junijem. Le 9. junija bo gimn. vodstvo sprejemalo prošnje v škofiji v Ljubljani. Navadna plača je 400 kron. Natančna pojasnila daje vodstvo v Št. Vidu.

Dijaška ustanova. Za dijake v knezoškofijski gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano je namenjena jubilejna dijaška ustanova župnika Ignacija Šaleharja z letnimi 240 K. Pravico do nje uživanja imajo katoliški gojenci navedenega zavoda v sledečem redu: 1. sorodniki ustanovnika. 2. Če teh ni, ubogi iz župnije Št. Rupert na Dolenjskem rojeni dijaki. 3. Taki iz župnije Trebelno (Gorenji Mokronog). 4. Taki iz župnije Dole pri Litiji. 5. Taki iz župnije Dolenjaves pri Ribnici. Pravica podeljevanja pristoji sedaj ustanovniku. Prošnje je vložiti najkasneje do 31. maja t. l. Dijak mora imeti v zadržanju prav dober red in v predmetih saj dober prvi red.

Narodna Čitalnica v Novem mestu priredi v soboto, dne 28. majnika 1910 „Deseti brat“, narodna igra s petjem v 5. dejanjih po Jurčičevem romanu spisal Fr. Govekar. Pevske točke priredil Pahor. Cena: Sedeži I. vrste za člane 1 K 60 v. za nečlane 2 K, sedeži II. vrste za člane 1 K 20 v. za nečlane 1 K 60 v., sedeži 3 vrste za člane 1 K za nečlane 1 K 20 v. Stojšice za člane 50 v., nečlane 60 v., za dijake 30 v. Začetek ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v petek in soboto v trgovini gosp. Fr. Kende. K obilni udeležbi vabi odbor.

Majniški izlet. Pretečeni četrtek so šle učenke prvih treh razredov tukajšnje dekliške ljudske šole na izlet k prijazni cerkvi sv. Roka. Kakor čujemo, mislijo učenke 4. in 5. razreda napraviti izlet k sv. Antonu v topliški župniji; učenke 6. razreda pa so 24. t. m. šle na Trško goro.

Koze se stavijo letos v novomeškem okrožju sledeče dneve: Torek, 7. junija ob 8. uri zj. v Šmihelu, ob 10. uri v Novem mestu. Sreda 8. junija ob 1/2 2. uri pop. na Rupčevrhu, ob 3. v Stopičah, ob 5. uri pop. v Podgradu. Petek, 10. junija ob 1/2 2. uri pop. na V. Kalu, ob 1/2 3. v Mirni peči, ob 1/2 5. v Prečini. Soboto, 11. junija ob 1/2 1. pri Rohrmanu, ob 1/2 2. v Brusnicah, ob 3. v Orehovici, ob 1/2 5. v Beli cerkvi, ob 1/4 6. pri Zorku, ob 6. v Št. Petru. Pregledavanje se vrši ob istih urah teden pozneje. V Novem mestu, dne 19. maja 1910. Dr. Peter Defranceschi.

Pri naborih opazovane hibe. — Na Dolenjskem se je pri letošnjem naboru videlo zelo mnogo kilavih in golšavih fantov. Preiskujoči vojaški zdravnik je zatrjeval, da ni nikoder našel tako visoko število nabornikov za vojaško službo nesposobnih radi omenjenih hib. To dejstvo se kaže tudi pri bolnikih v bol-

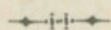
nici usmiljenih bratov, kjer je bilo operiranih v preteklem četrtletju okoli 50 kilavih a 10 golšavih. Zanimivo je, da so pred kratkim v ženski bolnici s prav dobrim uspehom operirali štiri-mesečne do enoletne fantke, katerim je bila hiba prirojena. V tej bolnici imajo majhni otroci svoj poseben oddelek, v katerem smo jih videli te dni kakih dvajset. Občudovali smo svežost in živahnost operiranih otrok. Dokaz, kako lahko prestanejo otroci operacijo.

Utonil je 18. t. m. v Vel. Podlogu pri Leskovcu osem in pol leta stari Jož. Kerin, učenec II. razreda. Prišedši opoldne iz šole se je šel kopat s tovarišem v komaj par streljajev od vasi oddaljeno vodo, ki se ob deževju nateče v jame, kjer so nekoč kopali pesek. Po nesreči je zašel v globoko jamo in zginit pod vodo. Potegnili so iz nje že mrtvega.

Občni zbor okrajne bolniške blagajne v Rudolfovem se je vršil dne 5. maja 1910 ob 11. uri dopoldne. G. načelnik Josip Bergmann, otvori občni zbor, pozdravi navzoče gg. delegate, katerih se je udeležilo 31 ter preide na dnevni red. Poroča obširno poslovanje za upravno leto 1909. Novomeški okraj je štel 422 delodajalcev, Trebanjski 93, Žužemberk 67 skupno 582, kateri so imeli prijavljenih članov 4743. Najstarejši član je bil rojen l. 1832. najmlajši 1899. Povprečno je bilo prijavljenih 1501. Začetkom leta je bilo 1025 članov, med letom jih je pristopilo 3718, izstopilo 3739. Tekom leta zbolelo je 950 članov, 792 moških, 158 ženskih. Pri teh še ni uštetih 214, ko med letom večkrat obole, jih je bilo skupno 1164 bolnikov. Mej temi bilo je 498 ambulantnih, kateri so prejeli samo zdravniško pomoč in zdravila, ostalih 452 bolnikov prejeli so 7784 podpornih dni z bolnišničnimi dnevi in porodščino, ter prejeli podpore v denarju 5762 K 11 v, brez oskrbovalnih stroškov bolnišnic. Porodov je bilo 14 po 28 dni skupaj 392 dni. Povprečno pride na vsacega bolnika 17 podpornih dni. Vseh dohodkov je bilo 25.299 K 44 v stroškov 23.323 K 49 v toraj promet 48.622 K 93 v. Na globah se je prejelo 764 K. Glede zaostalih doneskov vložilo se je 17 vlog pri upravni oblasti v prisilno iztirjanje, mej temi je bilo 12 uspešnih, 5 brezuspešnih. Od teh se je izterjalo tekom leta od 8 strank po sodnijski rubežni na neiztirljivih doneskih v znesku 198 K 27 v. Od 8 vloženi vlog ste ostali dve nerešeni. Neiztirljivi doneski so se odpisali v znesku 79 K 56 v. Rezervni zaklad znaša 42.654 K 28 v proti lanskemu 40.848 K 75 v, kateri je naložen v mestni hranilnici v Rudolfovem in v poštni hranilnici za promet in v blagajni. Zvišal se je iz obresti in deloma od dobljenih glob. Bolniška kontrola je bila obširna, pa ni bila brezuspešna. Našlo se je več simulantov, zlasti ob času ko ni bilo dela, ali na svojem domačem delu. Tistim se podpora ni izplačala; vendar se je malokateri pritožil na razsodišče, največ je od pritožb odstopilo, kar jasno kaže, da je bilo poslovanje, kakor podpiranje bolnikov po vsem točno in pravično. Zdravniške pomoči so se člani posluževali v Toplicah pri dr. Kaisersbergerju, v okraju Trebnje pri dr. Mano Dereani, v okraju Žužemberk pri dr. Konstantin Konvalinka, v tovarni Rog deloma pri dr. Erich Schreyer v Kočevju in Toplicah. Novomeški okraj je oskrboval blagajni zdravnik dr. Josip Strašek. Delodajalcev se je moralo ovaditi pri politični oblasti v 109 slučajih, kateri niso hoteli zglaševati svojih delavcev blagajnim članom, ter prišli s tem v izdatne globe. Tekom leta vršil se je jeden redni občni zbor in več rednih sej. Zaveznim zborovanjem okrajnih bolniških blagajnic v Trstu udeležila se je bolniška blagajna po svojih delegatih. Da bi zastopali koristi svojih blagajn, ni bilo mogoče, ker so bili v manjšini nasproti drugim delegatom. Dalje poroča tajnik iz računskega zaključka posamezne postavke o dohodkih in stroških ter imovinskem izkazu, kateri se je brez ugovora odobril. Ob enem se nahaja računski zaključek natisnjen med inserati. Nadzorovalni odsek prišel je tekom leta večkrat v pisarno knjige in račune pregledovat. Razsodišče je razsojevalo tekom upravnega leta v 13 slučajih. Razen 6 odklonjenih pritožb je 1 popolnoma 3 delno ugodilo, 2 sta odstopila od pritožbe in 1 prošnja je ostala nerešena. Nato se izreče načelništvu absolutorij. Spremenitev dnevne mezde se je sprejelo v podlogo za I. kategorijo 4 K, II. 3.40 K, III. 3 K, IV. 2.40 K, V. 2 K, VI. za učence sploh 80 v, VIII. ženske delojemalke 1.40 K, IX. učenke 80 v. ter predložile nadoblasti v potrjenje. Ker je bil načelnik po opravih zadržan, prevzame vodstvo podnačelnik g. Makso Petrič, da so se točke o volitvah odsekov vršile zadnje. — Novi odbor se je konstituiral sledeče: Načelnštvo: Petrič Makso načelnik, Štefanovič Dimitrija podnačelnik. Odborniki: Bergmann Josip, Jevšček Karl, Biščan Peter, Blaž Franc, Koracin Josip, Seifert Konrad, Šušljaj Alojzij. Nadzorništvo: g. Horvat Urban prvomestnikom. Odborniki: Mramor Miha, Bernhard Franc,

Gregore Franc, Matoh Alojz, Zalar Ivan. Razsodišče: Picelj Franc, Umek Vinko, Dušič Josip, Lenart Josip, Magister Franc.

Slovstvo. Koncem tega meseca izide že napovedani VI. zvezek Pravnikove zbirke avstrijskih zakonov, ki ga je uredil dr. E. Volčič v Novem mestu. Ta zvezek obsega predpise o zapuščinah in njih davščinah, o notarstvu in o položbah (depozitih), ima 710 strani in velja v platno vezan 7 K. Ob enem izidejo posebni odtisi iz te knjige „Pristojbine o zapuščinah“, cena 1 K 20 h in sodni depoziti, cena 1 K 80 h. Vse te knjige se dobe po knjigarnah, tudi pri J. Krajec naslednik in U. Horvat v Novem mestu.

Gospodarske drobtine.

— **Tečaj za pridelovanje krme na Grmu** se vrši v ponedeljek in torek dne 30. in 31. maja t. l. Opozarjamo s tem še enkrat na ta tečaj in želimo, da se ga naši posestniki in kmetijski mladeniči udeležijo v obilnem številu. Tečaj se prične v ponedeljek 30. t. m. ob 2. popoldne. Oddaljeni udeleženci dobijo podpore za pot in prehrano, kakor je bilo v zadnji številki razglašeno. Tečaj je namenjen pred vsem našim gospodarjem in kmetiskim sinovom, udeležijo se ga pa tudi lahko kmetijske gospodinje.

— **Pouk o zelenem cepljenju in o poletnih delih na Dvoru** pri Žužemberku priredi kmetijska šola na Grmu v nedeljo dne 12. junija v vinogradu g. Zurca (Škrabca) na Dvoru. Predavanje bo spojeno s praktičnim razkazovanjem. Pričetek predavanja ob 9. dopoldne. Razdelili se bodo pri tej priliki tudi cepiči. Vinogradniki in mladeniči se vabijo, da se udeležijo v obilnem številu pouka.

— **Pouk o prašičjereji na Gor. Polju** priredi kmetijska šola v nedeljo 12. junija ob 3. popoldne. Vabimo k obilni udeležbi.

— **Vinogradniški tečaj.** Kmetijska šola na Grmu priredi dne 13. in 14. junija dvodnevni vinogradniški tečaj s sledečim sporedom: V ponedeljek 13. junija od 2. do 4. popoldne: Najvažnejša poletna dela v vinogradu. Trtni škodljivci. — V torek 14. junija od 9. do 11. dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenimi trtami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 4. ure: Praktične vaje o poletnih delih v vinogradu. Razkazovanje škroplilnic in žveplalnikov. Vaje v zelenem cepljenju. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot in sicer za železnico ozir. do Novegamesta in za prehrano 2 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali pa s podporo tečaj obiskovati, naj se prikladi do 6. junija pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu. O priliki tečaja se bodo razdelili med udeležence zeleni cepiči.

— **Oddaja modre galice** pri kmetijski podružnici v Novem mestu se je že pričela. Kdor je še ni vzel, naj pride za gotovo v ponedeljek 30. t. m. po njo na novomeški kolodvor in sicer popoldne ob 2. uri. Zlasti opozarjamo tudi županstva, da vzamejo naročeno množino skupaj. Modra galica je letos po 56 h kilo.

— **Naročila na umetna gnojila za ajdo** sprejema kmetijska podružnica novomeška do 15. junija. Gospodarji, ki želijo naročiti rudninski superfosfat za ajdo, naj se takoj prikladijo pri kmetijski podružnici. Naročila je treba zaarati. Za 1 oralo je treba 150 kg rudninskega superfosfata. Rudninski superfosfat, ki ga daje kmetijska podružnica, je 14 odstoten, to se pravi, da je v 100 kg gnojila 14 kg fosforove kisline. 100 kg rudninskega superfosfata velja v Ljubljani 7 K 50 h.

— **Vinogradniški tečaji.** C. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, g. B. Skalicky priredi tekom meseca junija t. l. več praktičnih tečajev za vinogradnike, pri katerih bo poučeval v zelenem cepljenju in poletnem obdelovanju trt ter odgovarjal na vsakovrstna strokovna vprašanja. Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in zato le ob ugodnem vremenu. Vsak kdor se jih misli vdeležiti, prinese naj seboj ob določenem času na kraj podruka dobro nabrušen nož, nekaj trtnih mladik in nekoliko gumijevih vezí. Taki tečaji se bodo vršili: 1. v torek, dne 7. junija ob 8. uri zjutraj v Tančigori; 2. v torek 8. junija ob 3. uri popoldne na Vinici; 3. v sredo 8. junija ob 8. uri zjutraj v Preloki; 4. v četrtek 9. junija ob 8. uri zjutraj na Vrhu; 5. v četrtek 9. junija ob 3. uri popoldne v Radencah; 6. v petek 10. junija ob 8. uri zjutraj v Staremtrgu; 7. v petek 10. junija ob 3. uri popoldne v Dolu; 8. v soboto 11. junija ob 8. uri zjutraj v Čepľah, vse na Belokranjskem; 9. v ponedeljek 13. junija ob 3. uri popoldne v Sajenicah pri Čatežu, obč. Velka Loka; 10. v torek 14. junija ob 3. uri popoldne v Vinjemvrhu za obč. Skocijan in Belacerkev; 11. v sredo 15. junija ob 9. uri zjutraj v Borštu, obč. Ajdovec; 12. v četrtek 16. junija ob 8. uri zjutraj

v Križkigori, obč. Žužemberk; 13. v petek 17. junija ob 8. uri zjutraj v Valičnivi, obč. Zagradec; 14. v soboto 18. junija ob 9. uri zjutraj na Kopačiji pri Primskovem; 15. v ponedeljek 20. junija ob 3. uri popoldne v Št. Janžu in 16. v torek 21. junija ob 9. uri dopoldne v Radečah, vse na Dolenjskem. Natančen kraj pouka (goro in vinograd) zvedo vinogradniki po oklicu županstev. Zaradi velike koristi tega pouka za vinogradnike želeli je obilnega obiska teh tečajev od strani vinogradnikov.

— **Škropljenje naših vinogradov.** Med nekatere vinogradnike je nekdo razstrosil vest, da pri nas strupena rosa ali peronospora zginjuje in da ne bo več treba trte škropiti z modro galico. Mi pa opozarjamo vinogradnike, da se ne dajo preslepiti od takih govoric. Kmetijska šola dela v Cerovcih že dve leti poskuse s tenaksom, kot sredstvom proti peronospori. Da se pa dokaže, ako sploh v dotičnem oddelku peronospora nastopi, se pusti vsako leto nekaj trt neškropljenih. Leta 1908 so ostale te trte dolgo časa zdrave; meseca avgusta pa jih je napadla peronospora s tako naglico, da se ni več dala vstaviti in je vse listje v kratkem odpadlo. Grozdje je pa ostalo nezrelo in kislo, tudi les je slabo dozorel in po zimi trpel. Preteklo leto je bila prikazen ista, le da je ta bolezen poprej nastopila. V obeh letih pa so ostale poškropljene trte popolnoma zdrave, brez sledu peronospore. Iz teh vrstic, lahko vsak potrebo nadaljnega in pravičnega škropljenja posname. Opozorili bi le še na to, da se naj sedaj pri prvem škropljenju tudi zarod temeljito poškropi.

— **Oddaja zelenih cepičev.** Kakor vsakoletno, se bodo tudi letos brezplačno oddajali zeleni trtni cepiči iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem in sicer: dne 13. junija v Kostanjevici in v Črnomlju in dne 14. junija v Novem mestu, vselej ob 8. uri zjutraj. Kdor želi cepiče dobiti, zglaš naj se vsaj en teden poprej pri delovodju dotične trtnice pismeno ali celo ustmeno, ali pa naravnost pri c. k. vinarskem nadzorstvu za Kranjsko v Rudolfovem. Na dan oddaje naj pride vsak pravočasno po naročene cepiče. Prosilcem, ki se pravočasno ne oglašijo, se odda le toliko cepičev, kolikor jih bode še preostajalo.

Loterijske številke.

GRADEC, 14. maja	29	21	2	35	30
TRST, 21. maja	78	29	30	87	88

Listnica uredništva:

Radi pomanjkanja prostora dopise prihodnjič.

PREVIDNOST

skrbne

gospodinje

temelji na tem, da pri nakupu Kathreiner Kneippove sladne kave ne zahteva samo sladne kave ampak vsakokrat izrečno naglašja, da hoče Kathreiner in vzame le take izvirne zavitke, na katerih se nahaja slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner. Le ti znaki jamčijo za pristnost Kathreinerja.

Zahvala.

109

Povodom prebriske izgube nepozabnega blagega soproga
oziroma brata, svaka, strica, gospoda

Josipa Tavčar-ja,

posestnika v Št. Jerneju

izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem
za tolikanj mnogobrojno častno spremstvo na zadnji poti,
za prekrasne vence in šopke kakor tudi za iskrene izraze
toplega sočutja. Posebej se še presrečno zahvaljujemo za
udeležbo pogreba prečastiti duhovščini, sl. občinskemu
zastopu, sl. šolskemu vodstvu in učiteljskemu zboru, vo-
dečemu šolsko mladino, slav. odboru podružnice družbe
sv. Cirila in Metoda, kateri je bil pokojnik vnet predsed-
nik, sl. gasilskemu društvu šentjernejskemu in vrhpolj-
skemu, končno še za ginljivo petje pred hišo žalosti, v
cerkvi in ob grobu gg. pevcem, zlasti pevovodju, blag. g.
nadučitelju Karolu Trostu. Vsem najsrčnejša zahvala!

Žalujoči ostali.

Dražbeni oklic.E 765/9
8

Dne 31. maja 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni
sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišč ul. št. 311 in 312 kat. ob. Prečna, ki
sestoje prvomenovano: iz hiše, svinjaka, pōda in šupe, živinskim hlevom in
kletjo ter iz sedem parcel (vinograd, pašnik, vrt in njiva). — Zadnje: iz ene
vinogradne parcele. Zemljišča se bodeta prodali vsako posebej.

Nepremičninama, ki ju je prodati na dražbi, sta določena vrednosti: ad
ul. št. 311 k. o. Prečna na 2755 K; ad ul. št. 312 k. o. Prečna na 400 K.

Najmanjši ponudek znaša: ad ul. št. 311 k. o. Prečna = 1836 K 68 h;
ad ul. št. 312 k. o. Prečna = 266 K 36 h; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje, ki se obenem odobro, in listine, ki se tičejo nepre-
mičnin, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji,
v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodnji najpozneje
v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razve-
ljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere
imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbe-
nega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v
okolju spodaj oznamjenene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju sta-
nujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,

dne 11. aprila 1910.

(107)

Razglas.

118-3-1

Novi učenci se bodo v prvi razred novomeške gimnazije
vpisovali v sredo 29. junija 1910 od 9. do 12. ure dopoldne.
Pred 29. junijem se to lahko tudi po pošti zgodi, ako se pošljejo
potrebna dokazila na c. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Rudol-
fovem. Zahteva se krstni list in obiskovalno spričevalo, v katerem
mora biti izrečno povedano, da je bilo dano za vsprejem v srednjo
šolo, in v katerem morajo biti redi iz verouka, učnega jezika in
računstva. Sprejemni izpiti se bodo vršili v četrtek 30. junija.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo.

Ivan Kuntara, : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v
izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega
tapetovanja. ☞ Za naročilo zadostuje dopisnica. (78-6-4)

Stavbeni prostori
na lepem kraju se v poljubni
meri in po ugodnih cenah pro-
dajo. Kje, pove upravništvo Dol. Novic. 89-7-4

Proda se oprava (stelaže in pudelni) za prodajalno. : :

- - - Izve se pri upravništvu „Dolenjskih Novic“. 94 0-2

Na graščini Srebrniče (na Marofu) pri Novem mestu
je dobro belo in črno vino od 56 litrov
navzgor v vsaki množini na prodaj. 99-0-2

Zidana hiša

na Brodu, 20 minut od Novega mesta, se iz proste roke prodaja.
Hiša je pripravna za kakega obrtnika ali vpokojenca. Zraven
je velik sadni vrt in vrt za domačo zelenjavo, 3 svinjaki, klet
in šupa za drva. Vse v dobrem stanu. Cena nizka, katero se
izve ravno tam šte. 2. na Brodu.

Hiša v Irči vasi št. 12

še precej v dobrem stanu s hlevom se takoj prodaja ali pa v
najem dá.

Več pove Franc Tratnik v Irči vasi št. 14.

117-21

Dve na novo zidani hiši

z zraven pripadajočimi zelenjadnimi vrti kakor tudi 114-3-1

➡ **stavbene parcele** ➡

v Kandiji se takoj prodajo. — Več pri lastniku Josip Olivo.

Sprejme se učenec

z primerno šolsko izobrazbo v trgovino z mešanim blagom takoj
v Trebnjem pri Viljemu Tomic. 110

**Breitenau - Zalog
parna opekarna**

naznanja, da je prodala vso zalogo zarezanega strešnika-
zakrivača (Falzziegel) v številu 102.000 komadov in ne more
za takoj te vrste opeke več oddati. S 1. julijem prične pa zopet
s prodajo iste vrste opeke, katera bo do takrat zgotovljena.
Vsi oni, kateri želijo dobiti zarezani strešnik-zakrivač (Falzziegel)
I. vrste, blagovolijo naj se zgledati pri podpisnem oskrbništvu,
da se omogoči po 1. juliju neovirana oddaja te vrste opeke. Čas,
kedaj se bo prišlo s prodajo zarezanega strešnika-zakrivača
(Falzziegel) I. vrste, se bo naznanilo pravočasno v Dol. Novicah.
Vse druge vrste opeka je sedaj še v zalogi ter se jo lahko
dobi vsaki čas. 113-3-1

Oskrbništvo graščine Breitenau-Zalog pri Rudolfovem.

● ● ● Domače podjetje! ● ● ●
Parna opekarna
v Žabji vasi pri Novem mestu

oddaja zarezano in prešano strešno opeko izbornega
letošnjega izdelka z triletno garancijo.

Opeka tudi navzgor popolnoma zapira, ima pripravo za pri-
vezati, tako da je popolnoma varna proti nevihtam. Najcenejše
in najtrpežnejše kritje streh! 116-3-1

Računski zaključek

okrajne bolnišne blagajne v Rudolfovem za čas od 1. januarja do 31. decembra 1909.

Dohodki		Vplačani		Koncem leta še ne vplačani		Skupaj		Stroški		Izplačani		Koncem leta še ne izplačani		Skupaj	
		K	h	K	h	K	h			K	h	K	h	K	h
1	Tekoči prispevki članov	12685	23	1937	32	14622	55	1	Bolniščine in porodniščina	5691	73	70	38	5762	11
2	Tekoči prispevki delodajalcev	6342	62	968	66	7311	28	2	Zdravniki in bolniška kontrola	5153	39	1366	24	6519	63
3	Drugi dohodki:							3	Zdravila in zdravilski pripomočki	1309	97	1229	36	2539	33
a)	pristopnine	28	50	—	—	28	50	4	Oskrbni stroški bolnicam in prevozi	3111	04	96	40	3207	44
b)	globe	764	—	—	—	764	—	5	Pogrebščine	288	—	—	—	288	—
c)	razni dohodki	386	02	97	02	483	04	6	Donesek k zavezi okr. boln. blagajn.	85	62	—	—	85	62
4	Obresti	1557	58	25	80	1583	38	7	Upralni stroški	3949	53	2	80	3952	33
5	Rezervni zaklad koncem prejšnjega leta	—	—	—	—	40348	75	8	Drugi a) odpisani prispevki	—	—	—	—	79	56
									izdatki c) razni izdatki	301	20	252	—	553	20
									9	Sedanji rezer. zaklad (koncem rač. leta)	—	—	—	42654	28
Skupaj		21763	95	3028	80	65741	50	Skupaj		19890	48	3017	18	65641	50

Izkaz imetja z 31. decembrom 1909.

Imetek		K	h	Dolgovi		K	h
1	Gotovina dne 31. decembra 1909	1251	60				
2	Hranilne vloge z a) v poštni hranilnici	1594	34				
3	tekočimi obrestmi b) v mestni hranilnici v Rudolfovem	39689	95	1	Neplačane terjatve		
4	Zastanek blagajnih prispevkov po odpisanih, neiztirljivih	2905	98				
	Razne tirjatve	229	59				
Skupaj		45671	46	2	Sedanji rezervni zaklad	42654	28
				Skupaj		45671	46

108

Sprejeto pri obnem zboru delegatov dne 5. maja 1910.

Za upravni odbor:

T. č. načelnik: Josip Bergmann, l. r.

Pregledala in v redu našla za nadziralni odbor:

Stefanovič Dimitrija l. r., Seifert Konrad l. r.

Kovaškega pomočnika in enega vajenca

sprejme takoj 92-2-2

Johan Ferjančič, kovač, Mali Slatenek pri Novem mestu. :

Jakob Preželj v Novem mestu

ključavničarski mojster in vodovodni inštalater

se najvljudneje priporočujem slavnemu občinstvu in preč. duhovščini v izdelovanje, napravo in popravo vseh v mojo stroko spadajočih

stavbinskih, ključavničarskih, mehaničnih in strojnih del.

Izvršujem tudi vsakovrstne moderne železne ograje, vrata, okna, štedilnike itd. ter zagotavljam povsem dobro solidno delo in kolikor mogoče nizke cene.

V zalogi imam tudi vsakovrstne vodovodne cevi ter vse druge vodovodne potrebščine.

Načrte izdelujem brezplačno. 85-3-3

Zaradi preselitve je na prodaj v Mirni peči

hiša in gospodarsko poslopje

V hiši se nahaja dobro idoča gostilna in trgovina z mešanim blagom. Je za vsako obrt pripravna in ima dosti prostora. Zraven spada lep vrt za zelenjavo in sadni vrt ter velik travnik.

Več se izve pri O. Springer-ju, trgovcu v Novem mestu, glavni trg št. 98. 101-2-2

Vsakovrstne slamnike

priporoča trgovcem in slavnemu občinstvu 112-0-1

Franc Cerar, tovarna slamnikov,

Stob, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna, na zahtevo cenik poštne prosto.

Svoji k svojim!

Pridnega vajenca

takoj sprejme

knjigoveznica J. Krajec nasl. v Novem mestu.

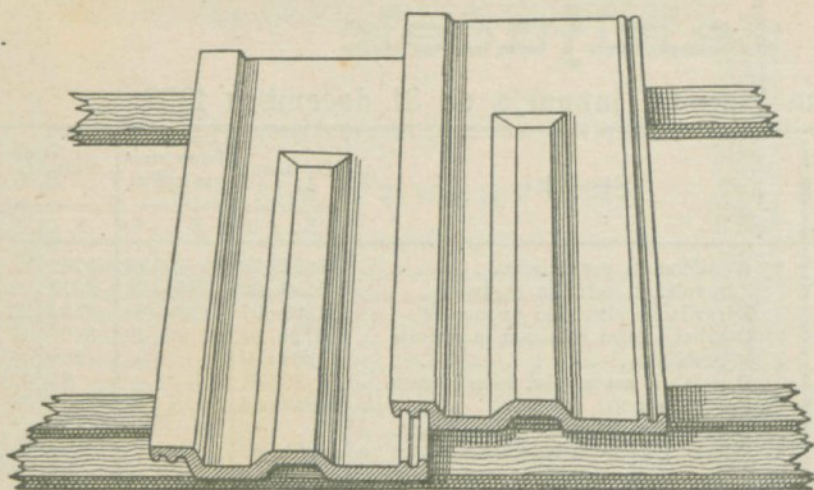
Posestvo na prodaj.

V Vinivasi fara Podgrad je hiša z opeko krita, z vsem gospodarskim poslopjem, njivami, košenico in nekaj trtja vse blizu hiše na prodaj. — Natančneje podatke se izve pri

Ivan Bruder v Gotni vasi št. 3. 111.2-1

Lepo posestvo na prodaj.

Na Spodnjem Štajerskem 2 minute od kolodvora, do farne cerkve in štirirazredne ljudske šole je 4 minute. Hiša je zidana, z opeko krita, v dobrem stanu, hlevi so tudi zidani, obokani ter z opeko kriti in ravno ob okrajni cesti. Njive in travniki so rodovitni, brez kamnja, v ravnini in ob cesti; hosta je lepa, dorastena, les za sekanje je bukov in hrastov, dobra pitna voda blizu hiše. Proda se zavoľo starosti pod zelo ugodnimi pogoji ter po ceni. Prevzame se lahko nekaj posojila Kamniške hranilnice. — Natančno se izve pri Josipu Božič, posestniku in krčmarju v Stopah p. Sevnica. 115.3-1

F.P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

patent. dvojno zarezani
(22-24-8) **strešnik - zakrivač**

spoševno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$ (7-0-9)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Imam 350 hl izvrstnega (40-12-6)

istrskega vina

bele in črne vrste, kakor tudi istrski konjak po nizki ceni. Vsled nizke cene pošiljam samo od 2001 naprej in proti povzetju. V dveh mesecih prazne posode nazaj. Uzorce na zahtevo brezplačno.

Ana M. Pujman, posestnica v Vodnjanu (Dignano) Istria.

Topolov les na prodaj.

Pri tovarni v Gorijancih se bode vsaki drugi in četrti torek v mesecu topolov les (dober stavbni les) prodajal in sicer kubikmeter po 8 kron.

(80-5-4)

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Novo mesto: J. Picsek.

Crnomelj: Anton Zirc.

Idrija: Val. Lapajne.

Kamnik: Ed. Hajek.

Kočevje: Franz Loy.

Kranj: Franc Dolenc.

Keil-ovo leščilo za podo 90 vin.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah.

ima vedno v zalogi trdka

Ljubljana: Leskovic & Meden.

Postojna: Anton Ditrich.

Skofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Radovljica: Oto Homann.

(75-6-4)

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, na križanju treh cest, je takoj na prodaj.

Kje, pove uredništvo „Dol. Novic“.

93-6-2

Slavno občinstvo opozarja na novo zalogo

: : vsakobarvnih peči : :

v različnem slogu: secesionističnem, baročnem itd.

Zaloga **krušnih peči**

- - - z velikimi in malimi pečnicami! - - -

Priporoča se

112-3-2

I. Appe-tov nasl. J. Klemenčič,

izdelovalnica in zaloga lončenih izdelkov.

Kandija pri Novem mestu.

Hiša na prodaj

deset minut od Novega mesta, pod ugodnimi pogoji, komaj eno minuto proč, kjer se bode gradila nova železnica; poleg lep vrt, in bila je vže stara gostilna v njej, a sedaj prodajalna, ter sploh pripravna za vsako obrt

se proda iz proste roke radi izselitve v drugi kraj.

Kje, pove upravništvo Dolenjskih Novic.